

שים לב: כתוב את התשובות בקיצור. לפעמים די בתשובה של משפט אחד או מילים אחדות. העתקה של פסוק או פירוש לא תיחשב לתשובה.

חלק ראשון – שאלות מקיפות

פרק ראשון (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות: על שלוש מהשאלות 1-4 ועל אחת מהשאלות 5-6. (לכל שאלה – 10 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 1-4.

1. עיין בבראשית, כ"א, טי-י"ג.

א. מה הייתה עמדתה (=דעתה) של שרה בעניין הגר, וכיצד היא מנמקת את עמדתה?

ב. עיין בפסוקים י"ב-י"ג.

המפרשים כותבים: " **כי ביצחק יקרא לך זרע** – כי מה שאמרתי לך ולזרעך (לעיל פרק י"ז, פסוק ח'),

לא אמרתי אלא על יצחק. כי הוא הזרע המיוחד לך".

לפי המפרשים, כיצד הבין אברהם את המילים "לך ולזרעך" בהבטחה שהובטחה לו קודם, וכיצד ה' מסביר לו עכשיו את כוונתו?

2. עיין בבראשית, ל"ז, י"ח-כ"ט.

בקטע זה נזכרות שלוש הצעות מה לעשות עם יוסף: הצעת האחים, הצעת ראובן, הצעת יהודה.

א. (1) מה קיבלו האחים מההצעה של ראובן?

(2) הכתוב אומר שהכוונה של ראובן בהצעתו הייתה "למען הציל אתו [את יוסף] מידם להשיבו אל אביו".

הבא הוכחה אחת שמראה שבאמת זו הייתה הכוונה של ראובן.

ב. בפסוקים כ"ז-כ"ז יהודה מעלה את הצעתו.

במה הצעתו של יהודה משפרת (=משנה לטובה) את ההצעה של ראובן?

3. **א.** עיין בויקרא, פרק י"ט, פסוק ט"ו.
בפסוק זה יש ציוויים לשופט בישראל.
באר את שני הציוויים: "לא תשא פני דל", "ולא תהדר פני גדול".
- ב.** עיין בדברים, פרק א', פסוקים ט"ז-י"ז.
גם בפסוקים אלה יש ציוויים לשופט בישראל.
(1) באר את הציווי "לא תגורו מפני איש".
(2) הסבר לשם מה התורה מזכירה "כי המִשְׁפָּט לְאֵלֶיךָ הוּא".
4. **א.** עיין בדברים, פרק ה', פסוקים וי-י"ח.
(1) כתוב שלוש מצוות שבין אדם לחברו, הנזכרות בעשרת הדיברות.
(2) עיין בויקרא, פרק י"ט.
צטט מפרק זה את המצוות המתאימות לשתיים מן המצוות שבעשרת הדיברות.
- ב.** יציאת מצרים נזכרת פעמיים בעשרת הדיברות.
לשם מה היא נזכרת בכל אחד משני הדיברות?
- ענה על אחת מהשאלות 5-6.
5. **א.** עיין במלכים א, פרק י"ח, כ"כ"ט.
"עד מתי אתם פִּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים" (פסוק כ"א).
(1) הסבר טענה זו של אליהו נגד העם.
(2) "ולא עֲנוּ הָעָם אֹתוֹ, דָּבָר" (פסוק כ"א).
הסבר מדוע לא ענה העם לאליהו.
- ב.** "וַיְהִי בְצִדְקָתָם וַיִּהְיֶה בָהֶם אֱלֹהֵי" (פסוק כ"ז).
כיצד היתל (= לעג) בהם אליהו, ומה הייתה המטרה שלו בהיתול זה?
6. **א.** עיין בישעיה, פרק מ', פסוקים כ"ו-ל"א.
עיין בפסוק ל"א.
מהו השינוי לטובה שיקרה לעם ישראל, לפי פסוק זה?
- ב.** העובדה שה' ברא את העולם נזכרת בפסוק כ"ו וגם בפסוק כ"ח.
לשם מה עובדה זו נזכרת בפסוק כ"ו, ולשם מה היא נזכרת בפסוק כ"ח?

חלק שני – שאלות קצרות

פרק שני – תורה (30 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 7-13 (לכל שאלה – 6 נקודות).

7. עיין בבראשית, פרק ד', פסוקים א'-י"ב.
- א. מה גרם לקנאה של קין בהבל אחיו? בסס את דבריך על הכתוב.
- ב. בפסוקים וי-י"ב ה' פונה אל קין כמה פעמים.
- מהי המטרה של פניית ה' אל קין בפסוק ו', ומהי המטרה של הפנייה אליו בפסוק י'?
8. עיין בבראשית, פרק כ"ז, פסוקים כ"ח-מ'.
- א. עיין בפסוקים ל"ו-ל"ח.
- (1) כיצד יצחק מסביר לעשו שאינו יכול לברך אותו?
- (2) באיזו טענה עשו משכנע את אביו לברך אותו בכל זאת? צטט את לשון הכתוב.
- ב. במה דומה הברכה שבירך יצחק את עשו (פסוקים ל"ט-מ') לברכה שהתכוון לברך אותו בתחילה (פסוקים כ"ח-כ"ט)?
- במה היא שונה ממנה? (ציין שני הבדלים).
9. עיין בבראשית, פרק מ"ד, פסוקים ט"ז-ל"א.
- א. "ויאמר תלילה לי מעשות זאת". (פסוק י"ז)
- על איזו הצעה של יהודה יוסף מדבר בפסוק זה, ומדוע לא הסכים יוסף להצעה זאת?
- ב. לפי דברי יהודה בפסוקים אלה, מדוע הוא לא הסכים לדרישה של יוסף?
10. עיין בויקרא, פרק י"ט, פסוקים י"ז-י"ח.
- בפסוקים אלה מופיעות מצוות "עשה" ומצוות "לא תעשה".
- א. (1) צטט את שתי מצוות ה"עשה" שבפסוקים אלה.
- (2) הסבר במילים שלך את מצוות ה"עשה" שבפסוק י"ז.
- ב. בפסוק י"ח יש שתי מצוות "לא תעשה".
- הסבר כל אחת מהן במילים שלך (אפשר להביא דוגמה קצרה במקום הסבר).

11. עיין בויקרא, פרק כ"ג, פסוקים ט"ז-ט"ח.

א. המילה "שבת" מופיעה במקרא במשמעויות שונות: יום השבת; יום טוב; שבוע; שנה.

כתוב את המשמעות של המילה "שבת" בכל אחד מהפסוקים האלה:

(1) "מִמֶּחֶרֶת הַשַּׁבָּת יִנְיָנוּ הַכֹּהֵן" (פסוק י"א);

(2) "שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה" (פסוק ט"ו).

ב. עיין בפסוקים י"א-י"ד.

"עַד הַבֵּיאָכֶם אֶת קַרְבַּן אֱלֹקֵיכֶם" (פסוק י"ד).

על איזה קרבן הכתוב מדבר, ומתי מקריבים אותו?

12. עיין בדברים, פרק ו', פסוקים כ"ה-כ"ו.

א. הסבר במילים שלך את השאלה של ה' בפסוק כ', ואת התשובה לשאלת ה' בפסוק כ"ד.

ב. עיין בפסוקים כ"א-כ"ג.

(1) מדוע התורה מזכירה בקטע זה שה' הוציא את ישראל ממצרים?

(2) מה הייתה המטרה של ה' בהוציאו את ישראל ממצרים, לפי קטע זה?

13. עיין בדברים, פרק כ"ב, פסוקים א'-ד'.

א. עיין בפסוקים א'-ג'.

איזה מקרה מתואר בפסוק ב', ומה התורה מצווה לעשות באותו מקרה?

ב. עיין בפסוק א' ובפסוק ד'.

(1) מהי המצווה שמתוארת בפסוק ד'?

(2) בשני פסוקים אלה מתוארת התנהגות שלילית, שהתורה מזהירה מפניה.

מהי ההתנהגות הזאת?

פרק שלישי – נביאים וכתובים (30 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 14-20 (לכל שאלה – 6 נקודות).

14. עיין במלכים א, פרק ג'.

א. עיין בפסוקים ה'-ט"ו.

בקטע זה שלמה מבקש מה' "לב שמע לשפט..." , ומסביר מדוע הוא מבקש זאת.

(1) ציין שני הסברים שמביא שלמה לבקשתו.

(2) מדוע הייתה הבקשה של שלמה טובה בעיני ה'?

ב. איזה מקרה פרסם את חכמתו של שלמה בעם ישראל, ובמה התבטאה חכמתו באותו מקרה?

15. עיין במלכים א, פרק ח', פסוקים ט"ו-כ"ו.

א. עיין בפסוקים ט"ו-כ"א.

"וַיִּקָּם ה' אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר" (פסוק כ').

איזו הבטחה הבטיח ה' לדוד, וכיצד היא התקיימה? (ענה לאחר עיון בפסוקים ט"ו-כ"א).

ב. בפסוקים כ"ב-כ"ו שלמה מבקש מה' לשמור את הבטחתו לדוד.

לאיזו הבטחה (שהבטיח ה' לדוד) מתכוון שלמה?

16. עיין במלכים ב, פרק י"ח, פסוקים כ"ח-ל"ה.

א. איזו טענה של חזקיהו דוחה (=שולל) רבשקה בדבריו, ומהו הנימוק של רבשקה?

ב. איזו ארץ מכונה "אֶרֶץ זֵית וְצִהָר וְדָבֶשׁ" (פסוק ל"ב), ומדוע רבשקה מְכַנֶּה אותה כך?

17. עיין בישעיה, פרק ב', פסוקים י"א-כ"ב.

א. עיין בפסוקים י"ט-כ"א.

ציין שתי פעולות שיעשה האדם "בַּיּוֹם הַהוּא", והסבר מדוע הוא יעשה אותן.

ב. אפשר לראות בפסוק כ"ב מסקנה של הנביא מהנבואה שבקטע.

מהי המסקנה, ומה יביא את ישראל לידי מסקנה זו?

18. עיין בישעיה, פרק י"א, י"א-י"ד.
- א. כתוב על איזה "יום" הכתוב מדבר, וציין שני דברים שיקרו באותו "יום", לפי פסוקים אלה.
- ב. על איזה אירוע היסטורי רומז פסוק י"א, ועל איזה אירוע היסטורי רומז פסוק י"ג?
19. עיין בתהלים, מזמור ט"ו.
- במזמור זה הצדיק מתואר כמי שזהר שלא לפגוע באחרים – לא בדיבור ולא במעשה.
- א. כתוב שתי התנהגויות של הצדיק, שמראות כי הוא נזהר שלא לפגוע באחרים בדיבור. (עליך לצטט את לשון הכתוב, ולהסביר אותה בקיצור במילים שלך).
- ב. עיין בישעיה, פרק א', פסוקים כ"א-כ"ג.
- ציין שתי התנהגויות של הצדיק במזמורנו, ושתי התנהגויות המנגדות להן, לפי ישעיה.
20. עיין בתהלים, מזמור י"ט, פסוקים י"א-ט"ו.
- א. "גם עבדך נזהר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֲקֹב רַב" (פסוק י"ב).
- לפי פסוק זה, מי הוא "עבדך", במה הוא נזהר, וכיצד הוא מסביר את "זהירותו"?
- ב. עיין בפסוקים י"ג-י"ד.
- צטט שתי בקשות של המתפלל בפסוקים אלה, והסבר אותן.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט